

Tradiční islamologická konference

Zpráva z šestého ročníku islamologické konference v Českých Budějovicích

O čem diskutuje současná česká a slovenská islamologie?

Ve čtvrtek 10. listopadu a v pátek 11. listopadu 2022 uspořádala Katedra filosofie a religionistiky Teologické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích (TF JU) již šestý ročník odborné konference s mezinárodní účastí „Česká a slovenská islamologie 2022: současná témata a budoucí výzvy“. Setkání se zúčastnili akademici a další odborníci z Heidelbergu, Prahy, Plzně, Brna, Olomouce, Českých Budějovic, Košic a Bratislavy. Oproti předchozím ročníkům se ustálil počet přednášejících a z části se proměnila jejich skladba.

V první čtvrtéční sekci vystoupil doc. Dušan Deák (Katedra porovnávací religionistiky FF UK v Bratislavě) se svým referátem „*Sufism on the threshold: who speaks for the faqir?*“. Dr. Christopher Helton hovořil o souhře mezi blízkovýchodními či jihoasijskými náboženskými koncepty a autory tzv. „hororové renesance“ 21. století. Jazykově kompaktní panel uzavřel dr. Ehsan Arzroomchilar (Katedra sociální a charitativní práce TF JU) svým zamyšlením nad filosofií vědy a techniky Seyyeda Hosseina Nasra. Přednášející měli k dispozici vždy dvacet minut a po nich následovala předsedajícím moderovaná diskuze. Se svými dotazy a komentáři se mohli zapojit také přítomní vyučující a studenti z JU či návštěvníci z řad veřejnosti.

Následovala hlavní zvaná přednáška na téma „*Bridging the gap: Some thoughts on studying Islam outside the Middle East*“, kterou online pronesl Torsten Tschacher, PhD. (Südasiens-Institut der Universität Heidelberg). Posluchačům nabídl pestrý obraz svých dlouhodobých výzkumů islámu v jihovýchodní Asii. Mezi přítomnými odborníky se poté rozvinula diskuze týkající se preference badatelských témat v současném evropském výzkumu islámu.

V pátek ráno konference pokračovala druhou sekcí, která se věnovala současnosti Blízkého východu. Doc. Attila Kovács (Katedra porovnávací religionistiky FF UK v Bratislavě) online přednesl příspěvek na téma „*Status quo a Chráněná hora / Haram aš-šaríf v Jeruzalémě*“. Na jeho vystoupení navázal doc. Marek Čejka (Ústav teritoriálních studií FRRMS MENDELU), když představil aktuální vývoj v Izraeli a Palestině. Následně jsme sice zůstali u současného vývoje, ale geograficky jsme se přesunuli více na východ. Dr. Josef Kraus (Katedra politologie FSS MU) popsal příčiny, kontext a regionální dopady politické nestability v Iráku. Na tomto místě lze zmínit poster doc. Daniela Topinky (Katedra sociologie, andragogiky a kulturní antropologie FF UPOL), který prezentoval dílčí výsledky projektu rekonstruuujícího vznik diaspory Čechů žijících v Egyptě po roce 1989.

Páteční dopoledne přineslo dva souběžné panely. Po delší době jsme se z organizačních důvodů vrátili k této praxi. Vytváření finálního programu volněji definované odborné konference je totiž pokaždé výzvou. Až do poslední chvíle nelze odhadnout, jak bude akce nakonec probíhat. Třetí sekce se zaměřila na koránská studia. Dr. Lukáš de la Vega Nosek (Katedra religionistiky HTF UK v Praze) ji zahájil příspěvkem „*Massimo Campanini (1954–2020): Čistý Korán jako filosofický text*“. Po vystoupení Mgr. Václavy Tlilí (Katedra blízkovýchodních studií FF ZČU) se debatovalo o vlivu pauzy během recitace Koránu na význam vybraných teologických veršů.

Ve stejnou dobu zazněly v druhém konferenčním sále referáty o situaci muslimů v současném

Česku. Nejprve to byl pohled zvnějšku: doc. Přemysl Rosůlek (Katedra politologie a mezinárodních vztahů FF ZČU) vykreslil antiislámský diskurz jako „importované“ know-how. Hovořil především o vlivu emigrantů na formování veřejného diskurzu v České republice po vypuknutí evropské migrační krize v polovině prvního desetiletí 20. století. Následoval pohled vnitřní: Mgr. Zuzana Rendek (Katedra antropologie FHS UK v Praze) zúročila výsledky svého výzkumu, když představila šátek muslimských dívek jako znak identity i „symbolickou oponu“ ochrany.

Odpoledne druhého dne otevřela sekce věnovaná historii i současnosti Íránu či Turecka. Mgr. Dominik Čisárik (Katedra porovnávací religionistiky FF UK v Bratislavě) přednesl online referát *„Rétorické stratégie a vnímanie muslimov z perspektívy Antonia de Gouvea na jeho ceste safíjovskou Perziou (1602–1610)“*. Tématem následujícího vystoupení byla turecká Vize 2023, kterou Mgr. Denisa Schvachová (Univerzita obrany Brno) představila s ohledem na soudobé geopolitické dění. Dr. Veronika Sobotková (Katedra blízkovýchodních studií FF ZČU) hovořila o problémech při výzkumu islámské bioetiky v současném Íránu.

Tématika závěrečného konferenčního panelu byla opět zaměřena na přítomnost. Mgr. Lukáš Větrovec (Katedra porovnávací religionistiky FF UK v Bratislavě) například posluchačům nastínil zakořeňování salafíje v Bosně a Hercegovině. Tuto tradici označil za nejdynamičtější vnitromuslimský diskurs dneška a vybídl k přehodnocení dosavadních akademických interpretací. Po jeho příspěvku následovala živá diskuze mezi přednášejícím a posluchači.

Během dvou dní byla příležitost vyslechnout řadu podnětných vystoupení a diskuzí vztažených k současnému životu muslimů u nás i v zahraničí. Snad se v příštích ročnících podaří oslovit odborníky z dalších českých a slovenských vysokých škol a obou Akademií věd. Jen tak vznikne kompletní odpověď na otázku, o čem diskutuje současná česká a slovenská islamologie.

Za pořadatele **Martin Klapetek**
(TF JU, klapetek@tf.jcu.cz)